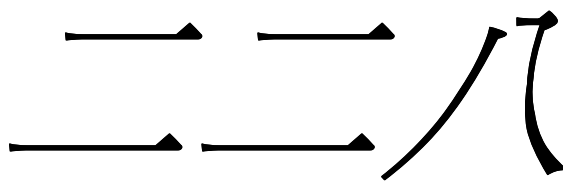

Per Johansson
Kandidatuppsats
KIN252

(ererba)-

en tragisk händelse i Taiwan den 28 februari 1947

Handledare:
Marina Svensson

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Syfte.....	4
1.2 Metod.....	4
2 Taiwans tidiga historia	6
3 Taiwan koloniserar.....	7
3.1 Japaniseringen av Taiwan.....	8
4 Andra Världskrigets slut och Taiwans återlämnande till Kina.....	10
5 Nationaliststyret på Taiwan: Maktmissbruk och politiskt missnöje.....	11
6 28 februari-incidenten 1947: Orsaker och förlopp	14
7 De omedelbara följderna av 28 februari-incidenten.....	17
8 Demokratiseringen av Taiwan.....	19
9 Dagens Taiwan och minnet av 28 februari-incidenten	21
9.1 Minnesmärken och kompensation.....	21
10 Sammanfattning	25
Litteraturlista.....	27
Intervjuer	28

“Genom sitt agerande har den förre guvernören Chen Yis administration fjärrmat folket från centralregeringen. Många av den inhemska befolkningen kände att situationen under det japanska autokratiska styret var att föredra.

Centralregeringen missade ett tillfälle att visa det kinesiska folket och resten av världen att även de skulle kunna erbjuda en ärlig och effektiv administration.

De kan inte skylla sitt misslyckande på kommunisterna eller oliktankande element.

Folket på Taiwan var uppriktigt entusiastiska över sin befrielse från det japanska förtrycket. Men Chen Yi och hans hantlangare tog hänsynslöst över ön.

Korrupt och girigt påtvingade man sitt styre på en lycklig och foglig befolkning. Armén uppträdde som erövrare och den hemliga polisen verkade öppet med att skrämma och underlätta den exploatering som centralregeringens ämbetsmän ägnade sig åt....

Ön är extremt rik på kol, ris, socker, cement, frukt och te. Både vatten- och elkraft finns i överflöd. Japanerna hade effektivt elektrifierat landet, även avlägsna platser samt etablerat utmärkta järnvägs- och vägförbindelser.

80 procent av befolkningen kan läsa och skriva, vilket är raka motsatsen till situationen på fastlandet.

Taiwaneserna är rädda att centralregeringen tänker suga ut deras ö för att stödja en vacklande och korrupt Nanjing regering.

Jag tror att deras rädsla är välgrundad”...
Generallöjtnant Albert C. Wedemeyer till utrikesministern, augusti 17, 1947 (Kerr 1992:vii)

“Sanningen är att denna “homogena” provins med över 6 miljoner invånare, vars levnadsstandard och utbildning är högre än den i någon annan provins på fastlandet, är den bästa för att introducera konstitutionen.

Administrationen vet ganska väl att om fria val skulle hållas skulle de inte kunna hålla sig vid makten.

De försöker vinna tid så att de har mer tillfälle att tjäna pengar....”Tingle report sec.9¹ (Lin 1998:226)

¹ Tingle var Storbritanniens första konsul på Taiwan efter andra världskriget. Han skrev en detaljerad rapport angående situationen på Taiwan. Han oroades över att Chen Yis styre skulle leda till kaos. Rapporten skickades till den brittiska ambassaden i Nanjing.

1 Inledning

Sedan urminnes tider har människor gjort uppror eller revolterat mot de styrande, t.ex. den franska revolutionen, där de stora massorna invaderade Bastiljen och kungen avsattes. Människorna ville ha frihet, jämlikhet och solidaritet.

Vid den ryska revolutionen störtade folket tsaren av i stort sett samma orsaker.

I vår tidsålder så har det skett revolutioner på Filippinerna, där den så kallade "gula revolutionen" gick fredligare till. Trots det så uppnådde man sitt syfte: nämligen att störta en diktatorisk ledare.

Efter att Aung San Sui Kyis parti vann valet 1988 i Myanmar, tidigare Burma, blev man sedan förbjudna av militären att bilda regering. De följdes av stora demokratidemonstrationer av mestadels studenter.

I Tibet har det varit otaliga uppror, där tibetanerna har krävt att få mer självständighet. Givetvis är deras önskan att styret byts ut, men så lär nog inte bli fallet. Vad som hände på Himmelska Fridens torg 1989 har inte undgått många. Studenter men även andra demonstrerade för ökad frihet.

Den kinesiska armén slog brutalt ned revolten och det slutade med ett blodbad.

Även i Bangkok, Thailand 1992 har det varit stora studentdemonstrationer, där man krävde att den högste generalen i regeringen skulle avgå.

Listan kan göras lång på folkliga uppror och revolter. Var det än sker så är syftet det samma: att visa sitt enorma missnöje med situationen i landet och/eller med de styrande. En annan viktig sak är att de mest äger rum i länder som inte är demokratiska och där det inte finns några andra lagliga och politiska vägar för att visa sitt missnöje.

Taiwan har också haft uppror mot de styrande och den kanske mest tragiska händelsen utspelade sig den 28 februari 1947.

1.1 Syfte

I denna uppsatsen kommer det som skedde den 28 februari 1947 att behandlas.

Efter det att nationalisterna anlände till Taiwan efter andra världskrigets slut, uppstod det konflikter mellan dem och den lokala taiwanesiska befolkningen. Lokalbefolkningen kände sig illa och orättvist behandlade av de anländande kineserna som med våld konfiskerade landets tillgångar.

Syftet med uppsatsen är att visa hur och varför denna konflikt till slut kulminerade i en sådan tragisk incident, som ledde till en massaker på tusentals taiwaneser. Uppsatsen kommer också att diskutera vad som har skett de senaste åren för att komma till rätta med ansvarighetsfrågan.

Vilka spår har incidenten samt dess hanterade satt i förhållandet mellan taiwaneser och *waishengren* (外省人), d.v.s. de kineser som kom till Taiwan efter 1945.

De anhöriga till de som fick lida under den här tiden fick vänta ända till 1990 talet innan regeringen började diskutera frågan.

När det sedan kom en officiell ursäkt så var det inte helt utan kontroverser. Bland annat så har ett monument i vad som nu är *228 Peace Park* blivit skändat.

1.2 Metod

Uppsatsen inleds med ett kort avsnitt om Taiwans geografi och tidiga historia. I andra kapitlet ges en kortfattad beskrivning av Taiwans koloniala historia med fokus på tiden då Taiwan ockuperades av Japan. Min avsikt är att visa att det fanns något som kunde kallas en "nationell taiwanesisk identitet". Denna identitet hade växt fram under generationer som ett resultat av att Taiwan varit skilt från fastlandet och påverkats av de utländska kolonisatörerna. Den starka egna identiteten kan ha varit en av orsakerna till att konflikter utbröt mellan fastlandskineserna och taiwaneserna.

Uppsatsen diskuterar sedan hur det kinesiska nationalistpartiet (GMD)² tog över Taiwan efter andra världskrigets slut, och införde ett diktatoriskt styre. GMD bestod av korrumpade tjänstemän och militärpersonal som plundrade Taiwan på dess tillgångar. Detta ledde till ett växande missnöje bland den inhemska taiwanesiska befolkningen.

Missnöjet kulminerade sedan i ett uppror den 28 februari 1947, som i sin tur ledde till att den nationalistarmén öppnade eld mot civila och dödade tusentals av dem.

Uppsatsen diskuterar sedan vad som hände tiden närmast efter massakern och följderna på samhället. Det är först på senare år som man öppet kunnat diskutera vad som hände och forskning kring händelsen kunnat genomföras.

De efterlevande har krävt en officiell ursäkt av GMD, men detta har ännu inte skett. Däremot har den före detta presidenten Lee Denghui (李登輝) bett om förlåtelse på regeringens vägnar.

² Guomindang (國民黨), nationalistpartiet.

Uppsatsen är baserad på historieböcker, politiska-samhällsvetenskapliga böcker, tidningsartiklar samt intervjuer. Främst är dessa sekundärkällor, dock kommer en hel del materiel som är skrivna av folk som själva bevittnade händelsen, Kerr och Shackelton.

2 Taiwans tidiga historia

Medan den euroasiatiska kontinenten fortfarande var täckt av glaciäris, var Taiwan en del av det kinesiska fastlandet. När sedan glaciärerna började smälta och höjde havsytan sammanlänkades öst och sydkinesiska haven. Taiwan blev på så sätt avskilt från det kinesiska fastlandet av ett 160 km brett sund.

Taiwan är ungefär 36 000 km² stort med en befolkning på 22 miljoner invånare, och är därmed ett av de mest tätbefolkade områdena i världen.

Huvudön Taiwan är till tvåtredjedelar berg och täcker den centrala delen från norr till söder, medan västkusten består av slättland.

Vad som vanligtvis kallas Taiwan inkluderar förutom huvudön, också Penghuöarna som ligger i Taiwansundet, ett antal småöar, bland annat Green Island och Orchid Island. Några kilometer från den kinesiska kusten ligger Jinmen och Matsu, som mer eller mindre är taiwanesiska militära utposter.

På Taiwans sydöstra och sydvästra delar har man funnit människoskelett från den paleolitiska tiden. Lerkärl och stenverktyg som användes av dessa människor har hittats i och runt grottor. Man har också funnit djur och fiskben. Dessa fynd har daterats från 5 000 till 15 000 år sedan. Man har också hittat neolitiska arkeologiska fynd som bevisar att förhistoriska stammar levde i norra och sydvästra Taiwan. De var troligen inte släkt med de Paleolitiska stammarna. De var inte heller förfäder till de urinvånare av indonesiskt ursprung, som de första kinesiska immigranterna stötte på när de anlände till södra Taiwan.

Andra arkeologiska fynd som hittats inkluderar stenyxor, plogar, målade lerkärl, pilspetsar från 5 000- 3 500 f Kr. Några av dessa fynd verkar vara nära besläktat med Yang-shao i norra Kina.(Hung 2000:5)

3 Taiwan koloniseras

När portugisiska sjöfarare anlände till Taiwan 1590 fanns det ännu inte många kineser där. Portugiserna kallade ön "*Formosa*", den vackra ön. Namnet som gjorde ön känd i västvärlden.

1622 etablerade holländarna en militärbas på Penghuöarna. 1624 byggde de Fort Zeelandia precis utanför dagens Tainan City i södra Taiwan. Efter ha besegrat spanska bosättningar på norra ön expanderade holländarna sin garnison och använde Taiwan som ett handelscenter.

Den holländska politiken på Taiwan uppmuntrade ett socialt umgänge mellan européerna, urinvånarna och de nyanländande kinesiska pionjärerna.

På så sätt tillkom ett robust samhälle, vars invånare bara visste Taiwan som deras hem. (Kerr 1974:4)

Holländarna regerade på Taiwan i 38 år. Deras styre slutade 1661 när styrkor från Zheng Chenggong (鄭成功), den Mingtrogna och ökända Koxinga, besegrade dem. Koxinga hade tagit med sig före detta Ming lärda, tjänstemän, hantverkare och jordbrukare. Dessa nykomlingar tvångsförflyttade eller drev bort både européerna och de tidigare kinesiska immigranterna samt "tämjde" urinvånarna och de av blandras.

Efter det att Koxinga och hans män hade slagit sig ned på ön, började de med att ömsom bruka jorden ömsom tjänstgöra som soldater. De nästkommande 20 åren, hade även de tagit sig lokala kvinnor som fruar. Därigenom föddes ytterligare en generation av "blandras" som bara visste Taiwan som deras hem.

Under Koxinga och hans son blev Taiwan mer eller mindre ett självständigt furstendöme, avskuret från fastlandskina. (Kerr 1974:5)

Hans styre varade till 1683, när trupper under Kangxi (清康熙) kejsaren krossade det gamla styret. Kejsaren lovade att etablera en ordentlig och rättvis administration och för att skydda folket, krossa alla förrädare och göra så att de lokala traditionerna anpassades till Qings egna. (Lai 1991:13)

I två hundra år styrde Qing Taiwan som vilket annat prefektur som helst. En bosättning etablerades på Tainan för att verkställa Kangxi kejsarens order.

Den inhemska befolkningen blev tvingade att flytta tillbaka till de norra delarna. Områdena som de kontrollerade blev påtagligt mindre och mindre. Dessutom introducerades lagar som förbjöd ytterliggare expansion av landet och jordbruket, vilket medförde att befolkningen hade mindre möjligheter att försörja sig.

Andra lagar som introducerades var stopp för en okontrollerad migration från Kina till Taiwan. Dessutom förbjöds allt umgänge mellan taiwaneser och urinvånarna.

Taiwan sågs med oblida ögon av fastlandskineserna, som tyckte att folket där var "kulturella avfallingar" och inga "riktiga" kineser. Urinvånarna beskrevs som "råa vildar" eller barbarer. (Kerr 1974:7)

Under 1800-talets mitt, när västvärldens sjöfarnationer återvände till Fjärran Östern, så fann de det odisciplinerade Taiwan vara ett hot mot internationell sjöfart. Dessa regeringar utövade påtryckningar mot Qing regeringen, som inte gjorde något för att få bukt med piraterna från Taiwan.

Mellan 1870 och 1895 fanns det ett starkt hot från de utländska makterna att annektera Taiwan. Detta föranledde kejsaren att förstärka öns militära försvar, utveckla gruvor, anlägga vägar samt bygga telegrafförbindelser mellan Taiwan och fastlandet. 1885 gjordes Taiwan till en självständig provins och var därmed inte

längre en del av Fujianprovinsen.

Detta misslyckades dock med att behålla Taiwan inom kejsardömet, för 10 år senare blev Taiwan en japansk koloni.

Kina och Japan började 1894 kriga om Korea, mestadels i Manchuriet. Detta var på ett behörigt avstånd från Taiwan. Det var ett krig som slutade med att Kina bad om fred. Den 7 april 1895, i Shimoneski, undertecknades ett fredsfördrag mellan Kina och Japan där Qing-kejsaren tvingades ge upp Taiwan. Två dagar efter fördraget hade skrivits under blev de kinesiska officerarna beordrade att omedelbart återvända till fastlandet från Taiwan.

I och med fördraget avslutades det första Sinojapanska kriget.(Lai 1991:15)

3.1 Japaniseringen av Taiwan

Japanerna landade på Taiwan 29 maj 1895, där de mötte hårt motstånd från taiwaneserna. Dessa hade den 25e maj utropat Republiken av Taiwan. Republiken varade bara i tio dagar.

De taiwanesiska styrkorna stred mot de japanska trupperna i fyra månader innan de blev tvungna att ge upp. Taiwan var nu en japansk koloni.

Besittandet av kolonier under senare delen av 1800-talet var ansett som nödvändighet bland en första klassens nationsmakt, och Japan var beslutna att bli en.(Kerr 1974:17)

Men för japanerna fanns det enorma praktiska problem som var nödvändiga att lösas så fort som möjligt. De nya "härskarna" skulle nu försöka kontrollera och styra över en befolkning som var fientligt inställda till dem.

Japanerna började därför att samarbeta med den taiwanesiska eliten, som hade valt att stanna kvar eller till och med nyligen återvänt till ön. Denna elit tilldelades offentliga poster inom byråkratin. En del skickades till Tokyo för en audiens med kejsaren.

Genom att ta till samma metoder som kineser hade använt tidigare i sitt umgänge med inkräktare, försökte taiwaneserna bevara sitt kulturella arv. De upprätthöll sina förbindelser med de andra provinserna på fastlandet. Men samtidigt tog de till vara de fördelar som uppenbarade sig från deras nya ledares politik. Genom att de pendlade mellan samarbete och fjärmande, blev de inte helt absorberade av den japanska kulturen. (Lai 1991:15)

Den japanska kejsaren deklarerade att alla taiwaneser skulle bli behandlade som jämlikar under Japans nya konstitution. Det var inte den japanska traditionen att erkänna jämlikhet med ett underordnat folk av en annan ras och språk. Så för att förtjäna en sådan omtanke så var lokalbefolkningen först tvungna att "bli omgjorda" till "riktiga japaner". Detta betydde att taiwaneserna måste prata japanska, uppföra sig och tänka som anständiga japanska undersåtar.(Kerr 1974:21)

Femton år efter fördraget i Shimoneski hade skrivits under, hade den japanska politiken frambringat resultat på Taiwan. Många av den inhemska eliten hade accepterat de japanska reformerna. De hade bland annat blivit akademiker eller fått andra offentliga anställningar i det nya systemet.

Dessutom besökte många Japan och blev intresserade i dess moderna sätt och började beundra den japanska byråkratiska effektiviteten.

Den taiwanesiska ekonomin utvecklades snabbt. Handeln och exporten hade skjutit i höjden. De tekniska förbättringarna inom jordbruket gick fort framåt. Finanssystemen och järnvägstransporten hade revolutionerats.

Eftersom inkomsten per capita ökade för taiwaneserna, uppmuntrades de av de nya möjligheterna som uppenbarade sig, och att själva börja med handel och bli förmögna(re).

På 1910 och 1920-talen hade det växt fram en ny elit. Många ur denna elit kom från fattiga familjer men hade under det japanska styret fått en professionell utbildning.

Deras barn i sin tur skulle från förskola och uppåt få en japansk utbildning. Därmed kom de att identifiera sig mer med Japan och hade utan tvivel svagare, känslomässiga relationer med det kinesiska politiska och kulturella samhället.(Lai 1991:17)

Fram till 1937 hade Taiwan haft fyra årtionden av fred och exempellös ekonomisk högkonjunktur. Inkomsten per capita var ungefär den dubbla jämfört med fastlandskina. Dessutom var öns infrastruktur, sjukvård och utbildningsväsende överlägsna Kinas. Livsmedelsproduktionen ökade betydligt mer än befolkningen. Brottligheten var låg och rättssystemet effektivt. Trots detta så existerade det fortfarande laglig och ekonomisk diskrimination. Till exempel så fanns det två ekonomiska "system". De kommersiella industrierna kontrollerades av japanerna medan taiwaneserna blev hänvisade till de traditionella yrkena, så som fiske, jordbruk och hantverk. På så sätt kunde japanerna befästa sin privilegierade position i samhället.(Lai 1991:26)

4 Andra Världskrigets slut och Taiwans återlämnande till Kina

Under det japanska styret så var Taiwan ett av de områden i Asien med den högsta levnadsstandarden. Den var betydligt högre än någon annan provins på fastlandskina. Japanerna hade byggt upp en infrastruktur av väg och järnvägs-system, hamnar hade anlagts, skolor och sjukhus byggts. Industrier, som olje- raffinaderier och cement, stål och aluminiumproduktion etablerades. Jordbruket producerade en mängd grödor, så som ris, socker, sockerrör, ananas och te.

Japanerna hade därmed bevisat vad GMD inte kunde göra: att vilken provins som helst, om den hade en välordnad och någorlunda ärlig och förnuftig administration, kunde utvecklas och framgångsrikt inträda i det tjugonde århundradet. (Kaplan 1992: 44)

Under årens gång, hade Jiang Jieshi (蔣介石) och Mao Zedong (毛澤東), båda gjort uttalanden som stödde Taiwans självständighet. Mao Zedong hade under 1930 talet talat om Taiwan som att vara avskilt från fastlandskina. Men när kommunisterna besegrade nationalisterna 1949 gjorde Mao Zedong anspråk på Taiwan eftersom de ansåg att de tog över styret av *the Republic of China*. (Copper 1996: 37)

Mao Zedong hade alltså tidigare delat in de territorium som tidigare tillhört Qing imperiet och som skulle återtagas från japanerna. Dels var det Inre Mongoliet, med sin stora etniskt kinesiska befolkning, som skulle ha en självstyrande autonom status. Manchuriet och de andra områdena söder om kinesiska muren måste återtagas. Sedan var det de områden som Korea och Taiwan, som inte var befolkade av kineser. Dessa bägges motstånd mot den japanska imperialismen skulle ses som en självständighetsrörelse av en distinkt koreansk respektive taiwanesisk nation. (Snow 1938:88)

Men detta ändrades plötsligt i Kairo, Egypten 1943. GMD hade anslutit sig till de allierade under andra världskriget. Dessa var angelägna att hålla den ombytliga Jiang Jieshi igång i kriget. Så vid konferenserna i Kairo, Yalta och Potsdam kom de allierades ledare överens om att Taiwan, Penghu och Manchuriet var territorium som Japan stulit från det kinesiska folket. De skulle därför bli en del av Kina när kriget tog slut.

Taiwans öde var då sammanlänkat med Kinas, och detta bekräftades av de allierade vid senare överläggningar på Yalta och i Potsdam.

Plötsligt blev Taiwan en värdefull ägodel för den kinesiska regeringen.

Efter Japans kapitulering 1945 tog Kina över Manchuriet. Manchuriet hade blivit plundrat på tillgångar till ett värde av 2 miljarder dollar. Alla de väl utvecklade utländska besittningarna återgick också till Kina.

Taiwan med sitt överflöd av mat, skog rikedom, gruvor samt en mer eller mindre oskadad ekonomi, var det stora priset. Det bästa med Taiwan var att det hade varit avskuret från inbördeskriget på fastlandskina. Där fanns heller inga lokala krigsherrar eller kommunistiska organisationer. (Kerr 1992:38)

5 Nationaliststyret på Taiwan: Maktmissbruk och politiskt missnöje

När den japanska kapituleringen kom, var där en våg av välvilja på Taiwan, en känslomässig förväntan att återförenas med Kina. Folket på Taiwan visste väldigt lite vad som hade hänt på fastlandet under kriget. Många taiwaneser var inte medvetna om hur allvarliga problemen var som nationalistregeringen var ställd inför. GMD visste själv att regeringen var dåligt förberedd att utöka sin auktoritet till andra provinser och att blåsa nytt liv i ekonomin.

De saknade därmed de administrativa kunskaperna för att tillmötesgå de taiwanesiska förväntningarna. (Lai 1991:50)

Taiwaneserna förväntade sig att få själva välja sin regering. De valda representanterna skulle sedan representera ön i den Nationella Centrala Regeringen i Nanjing. Så motsägelserna mellan vad som förväntades och vad som kunde tillmötesgå, gjorde det nästan omöjligt för de bägge grupperna att upprätthålla någon som helst samstämmighet.

Dessa förväntningar och glädjeyttringar som utlöstes på Taiwan i och med Japans nederlag varade i sex veckor.

På Kinas östkust hade det spridits rykten om de stora rikedomarna som fanns på Taiwan. Inom några månader anlände det tusentals soldater samt ”mindre sympatiska människor”, så som tjuvar och andra kriminella. Många var medlemmar i kriminella syndikat som hade stött Jiang Jieshi under årens lopp. I Taiwan så började de plundra den lokala ekonomin. (Kaplan 1992:45)

Totalt kom det nära 2.5 miljoner människor till Taiwan när nationalistregeringen flydde från Kina. (Hughes 1997:27)

Plundringarna skedde i tre stadier. Från september 1945 till årets slut, skedde den på den lägsta nivån. Allt som var flyttbart, löst liggande, oöverskådligt gods var lovligt byte. Det andra stadiet inträdde när de äldre närvarande militärerna, de av rang, organiserade depåer vid hamnarna, för att sedan skeppa ut militära och civila tillgångar samt livsförnödenheter. Det sista stadiet var när guvernörens egna män, tog fast kontroll över alla industriella råmaterial, jordbrukslager och konfiskerade egendomar. I slutet av 1946 var Taiwans enorma reserver uttömda. (Kerr 1992:98)

Inom några månader hade en relativt god ekonomi blivit ödelagd, och istället hade det blivit akut matbrist, inflation och laglöshet. Böldpest och kolera visade sig för första gången på 30 år. GMD hade istället för att erbjuda befrielse, tagit med sig kaos, sjukdomar, arrogans och tyranni till Taiwan. (Kaplan 1992:46)

Värre än de kriminella gängen som nu härjade på Taiwan, var utnämmandet av Jiang Jieshis vän, Chen Yi (陳儀), som guvernör för Taiwan.

När Chen Yi tog över Taiwan 1945 bodde där omkring 6 700 000 taiwaneser, 285 000 civila japaner, 158 000 japanska militärer, 5 000 från Okinawa och 2 000 Koreaner.

I april 1946 hade över 90 procent av japanerna blivit förvisade från Taiwan. De återstående 35 000 stannade kvar som professionella experter. (Chia & Kung 2002:jan)

Chen Yi var en despotisk krigsherre från Fujian provinsen. Han symboliserade allt varför GMD förlorade fastlandet. Han var brutal, inkompetent och kor-

rumperad. 1935 hade Chen Yi varit i Taipei, inbjuden av den japanska regeringen, för att fira 40-års jubileumet av det japanska styret på Taiwan. Han hade då of-fentligt gratulerat taiwaneserna för deras "gynnsamma" position.(Kerr 1992:48)

Under sin tid som guvernör i Fujian hade Chen Yi haft tvivelaktiga relationer med fienden, Japan. Detta kanske hade tolererats om han inte hade infört "nöd-vändig stats socialism". Detta var ett komplext system av statliga och kommersi-ella monopol, som innebar att regeringen tömde de lokala rikedomarna för att fylla sina egna fickor. Systemet introducerade Chen Yi senare på Taiwan, och var en av de avgörande orsakerna till revolten 1947.

I Fujian hade det ofta brutit ut demonstrationer bland studenter som en protest mot Chen Yis styre. Dessa demonstrationer slogs skoningslöst ned av Chen Yi och hans män. Hans brutalitet i Fujian satte rekord även för Kina.

Det var ett allmänt missnöje med utnämmandet av Chen Yi bland kineserna i Kina och Taiwan, och till och med inom den amerikanska senaten. Det framfördes högljudda kritiska röster i pressen i Shanghai, brev skrevs som visade på en otro- lig bitterhet. För Chen Yis styrelsesätt av Fujian var ett välkänt faktum.

Det kritikerna var rädda för var att Chen Yi skulle skapa en "grogrund för fa- scism på Taiwan som skulle leda till framtida krig."

Generalissimus Jiang och Chen Yi ignorerade protesterna. (Kerr 1992:55)

Genom att utse Chen Yi till guvernör över Taiwan, hade Generalissimus Jiang visat att han inte brydde sig om den kinesiska, taiwanesiska och amerikanska opi- nionen.

På Taiwan började varje taiwanesiskt hushåll känna av effekterna av all plund- ring. Ris kunde inköpas, men bara till hutlösa priser. Bönder som producerade mat på sina marker, var i konstant rädsla för att få sitt land konfiskerat. Trots att tai- waneserna hade tillräckligt med grönsaker, frukt och andra grödor för att klara sig fram till vårsörden, så var det ändå bristen på ris som var mest oroande. Utan ris kände sig folket berövade och vettskrämda. Kinas kroniska hungersnöd var ett välkänt faktum. Det var just på grund av denna nöd samt dåliga regeringar, som de taiwanesiska förfäderna en gång i tiden hade lämnat Kina.

De kände mer vrede än rädsla, för de visste att deras enorma tillgångar läm- nade Taiwan.(Kerr 1992:107)

Trots detta så fortsatte taiwaneserna att oavbrutet hävda sina lagliga rättigheter. Detta ofta med stor risk. De sade att den japanska regimen hade varit hård och sträng. Men lagarna hade varit klart definierade och så länge man höll sig inom dem kunde man lugnt och bekvämt fortsätta med "sitt".(Shackleton 1998:9)

Huvudproblemet var att hitta en gemensam grund mellan guvernör Chen Yi och de olika grupperna som förde massornas talan. Men ju längre oroligheterna fortskred hölls det möten och överläggningar mellan guvernören och folket.

Vid dessa möten försökte man besluta om det skulle bli förlikning eller kon- frontation. Guvernören gick till slut med på många av kraven som ställts. Trots det eskalerade motsättningarna eftersom nya krav ställdes som blev mer och mer revolutionära i karaktär. Till slut bröt överläggningarna samman.(Lai 1991:99)

Det var inte bara korruptionen, GMDs diktatoriska ledarskap och truppenas arroganta uppträdande som skapade spänning mellan de två grupperna. Det fanns

språkliga och kulturella hinder för att få en ömsesidig förståelse och harmoni. De sociala problemen ökade på grund av den ökade arbetslösheten. Brott och andra kriminella handlingar utfördes oftast av organiserade gäng från fastlandet.

Dessa problem vägde tungt i att framkalla krisen 1947. Men februari incidenten skulle ändå inte blivit en sådan stor revolt. Vad som hade hänt var att året innan hade polis och säkerhetsstyrkorna minskats till mindre än 14.000 man. Detta var 6 procent av den militära och polisiära närvaron under det japanska styret..(Lai 1991:51)

6 28 februari-incidenten 1947: Orsaker och förlopp

En rad missförhållanden och problem utgör bakgrunden till det händelseförlopp som inleddes den 28 februari 1947 och senare utmynnade i en revolt mot de styrande.

Taiwaneserna såg sin ö plundras och de själva bli allt fattigare. Detta medan fastlandskineserna blev rikare och hade tillgång till allt och inte saknade något. Dessutom intog de en arrogant och överlägsen attityd gentemot lokalbefolkningen.

Taiwaneserna såg fastlandskineserna brottas med en situation som de inte kunde förstå. Fastlandskineserna gjorde misstaget att försöka påtvinga gamla sedvänjor på ett modernt och industriellt folk, som under de senaste 50 årens isolering från Kina, utvecklats mentalt, socialt, ekonomiskt och spirituellt. (Shackleton 1998:45)

Under den period som Taiwan varit skilt från fastlandet och koloniserat av främmande makter utvecklades det nya värderingar och vanor bland befolkningen som var anpassade efter dessa nya förhållanden. Dessa nya vanor och värderingar påverkades och formades av de utländska kolonisationsmakterna och taiwanesernas kontakter med omvärlden. En unik taiwanesisk identitet hade med andra ord kommit till stånd. Detta var något som fastlandskineserna inte insåg eller förstod. (Rubinstein 1994:48)

Den här identiteten är mest synbar inom språk, religion och kultur. Innan 1987 var taiwanesiskan den viktigaste markeringen av att vara född taiwanes. Innan undantagstillståndet upphävdes var det förbjudet att prata taiwanesiska i skolorna och språket hade begränsat utrymme i media. Detta reflekterade GMDs försök att göra mandarin till ett nationellt språk. (Rubinstein 1994:394)

Det är tydligt att taiwaneserna skiljer sig från de flesta fastlandskineser genom att de pratar en annan dialekt, tillbeder andra gudar, framför distinkta typer av folkoperor och dockspel, praktiserar en annan typ av begravnings sedvänjor samt har en egen taiwanesisk litteratur. Vad som taiwaneserna hänvisar till som taiwanesisk identitet och kultur är det som de tog med sig från Fujian provinsen, blandat med andra sydkinesiska kulturella vanor och sedvänjor kryddat med de säregna, historiska erfarenheterna i taiwanesernas samspel med Japan och västvärlden. (Wachman 1994:102)

Situationen förvärrades hela tiden på grund av en ständigt stigande arbetslöshet och människor som blev hungrigare och desperatare. Taiwan var på väg mot enorma problem, och trots att regeringen var medveten om detta, så ändrade den inte sin politik.

Allt nådde sin kulmen den 28 februari 1947, då Chen Yi hade gjort försäljningen av alla tobaksprodukter till ett regeringsmonopol. Polisen fick i uppdrag att verkställa den nya lagen bland den allt större skaran gatuförsäljare. Dessa hade inte något val än att sälja cigaretter och andra varor, då andra försörjningsmöjligheter hade försvunnit. (Shackleton 1998:49)

På morgonen den 27 februari hade Taipei City Monopoly Bureau³ fått en hemlig rap-

³ Taiwan Monopoly Bureau kontrollerade tillgången av salt, kamfer, opium, tändstickor, sprit, tobak, vikter och matmått och så vidare.

port. En båt nära den lilla fiskebyn Danshui (淡水) skulle vara lastad med 50 lådor av illegala tändstickor och cigaretter. Taipei City Monopoly Bureau skickade omedelbart dit en grupp av poliser och utredare. När de anlände fann de bara fem lådor av cigaretter. Senare fick Taipei City Monopoly Bureau ytterliggare en hemlig rapport. Denna gången om att det saknade smuggelgodset höll på att säljas i en teaffär i Taipei. Väl där upptäckte de att alla smugglarna redan hade flytt. Istället såg de en kvinna som de trodde sålde något av det nämnda smuggelgodset. (Lai 1991:103)

Kvinnan, den 40-åriga änkan Lin Chiangmai, som tillsammans med sina två små barn, hade satt upp sitt lilla bärbara stånd under ett Banyan träd i Round Park. På bordet hade hon några paket cigaretter och lite småväxel, ifall hon skulle ha tur nog att få något sålt. Hon blev anklagad för att handla med obeskattade cigaretter, och polisen beslagtogs hennes lilla lager samt småmynt. När kvinnan protesterade och grep tag i en av agenternas arm blev hon nedslagen med en pistol. (Kerr 1992:254)

Medan detta ägde rum hade det bildats en folksamling runt dem. Människorna började skrika skällsord åt agenterna som kände sig hotade. En av dem tog fram sin pistol och avlossade ett skott. Skottet träffade en av de kringstående, som senare avled.

Senare på kvällen började folk samlas ute på gatorna. Människorna blev bara fler och fler, argare och argare. En stor folkmassa samlades utanför militärpolisens huvudkontor och andra utanför polisbyrån. De krävde att de skyldiga tjänstemännen skulle bli hårt bestraffade. Nyheten om vad som hänt började dessutom spridas runt om i Taipei. (Lai 1991:105)

På morgonen dagen efter så fortsatte folk att samlas ute på gatorna i Taipei. De slog på trummor och bad affärsidkare att stänga sin affärer i protest. Folk skrek slagord som "Taiwaneser revoltera" och "Stoppa alla förbud på utländska cigaretter". De bar även på banderoller som de hade gjort i ordning under natten, och med dessa marscherade de mot Monopoly Bureaus huvudkontor. De hade även en begäran till "byrån" där de krävde dödsstraff för den tjänsteman som hade avlossat det dödande skottet. Dessutom krävde de byråchefens omedelbara avgång som ett erkännande för att han tog ansvar för det som hade skett. Krav på att reformera regeringens monopol framställdes också. (Kerr 1992:255)

Efter det att demonstranterna hade blivit tillbakavisade av polisen vid "byrån", fortsatte de mot guvernörens kontor för att överlämna sin begäran direkt till Chen Yi. När folkmassan anlände till guvernörens kontor fann man det vara tungt bevakat av soldater från nationalistarmén.

Så där stod de bägge parterna vända mot varandra, tysta. Mellan dem låg några kroppar av obehövade, civila som hade tidigare blivit ihjälskjutna när de hade närmat sig regeringsbyggnaden. (Kerr 1992:256)

Krisen var ett faktum och våldet trappades upp. Därför infördes militärt undantagstillstånd till slut på lördagen, vilket framkallade ännu mer våldsamheter. För att minska spänningarna igen i Taipei, lyftes undantagstillståndet på söndagen.

En folkmassa hade också ockuperat Taiwan radio, varifrån de sände en uppmaning till människorna att samlas i New Park. Därifrån skulle de sedan mar-

schera till Taiwan Provincial Administrative Executive Office. Människor i närliggande städer hörde uppmaningen och protesterna spred sig därmed snabbt till andra delar av Taiwan, vilket resulterade i en vittomfattande resning mot GMDs vanstyre.(Lai 1991:107)

I Jilung (基隆), Banqiao (板橋) och andra närliggande städer började folk att attackera och slå regeringstjänstemän och andra fastlandskineser., varav många dödades.⁴ Hela Taiwan, från norr till söder, var nu involverat i upploppen, och offentliga byggnader och kontor attackerades. Folk skanderade slagord som "Bort med GMD styret!, Ge oss självstyre och gör Taiwan självständigt!".

Upploppen fortsatte i ungefär en vecka då det anlände truppförstärkningar från fastlandet. När trupperna steg iland på Taiwan började de på ett brutalt sätt att återställa ordningen. Nationalisterna var åter i kontroll.(Lai 1991:129)

I den tumultartade situation som hade uppstått innan truppförstärkningarna anlände tog "Kommittéerna för att Lösa Februari 28 Incidenten" över den faktiska kontrollen av det mesta av ön. Dessa var lokala taiwanesiska kommittéer som hade grundats runt om i landet.

De återställde en någorlunda ordnad samhällelig administration samt framförde villkor på hur de skulle avsluta sitt uppror. Kraven som ställdes var fundamentala politiska reformer, vilket inkluderade en vald provinsiell regering med 2/3 taiwaneser, omedelbara kommunala val, jämställd representation av taiwaneser i skötseln av offentligt ägda företag, yttrandefrihet, slut på restriktioner av civila och politiska rättigheter, skattereformer och reform av regeringens monopol-system.

Alla kommittéerna var dock inte överens hur långt man skulle gå i sina krav.

ChenYi ville ha största möjliga deltagande från de olika kommittéerna på ön för att kunna nå en så bred uppgörelse som möjligt. I början intog han en försonlig attityd gentemot kommittéerna, som accepterade guvernörens erbjudande att förhandla om en uppgörelse angående deras missförhållanden.

Reformprogrammet presenterades för Chen Yi den 7e mars, som förväntades att bli vidarebefordrat till President Jiang i Nanjing (南京) vilket också hade utlovats.(Cohen 1988:11)

Den 8e mars förstod man att Chen Yi aldrig hade haft för avsikt att förhandla utan istället bara velat invänta truppförstärkningarna från fastlandet. När den första gruppen på ungefär 50 000 soldater anlände började en vecka av ren terror på Taiwan. Trupperna sköt skoningslöst mot folksamlingar eller stack ned folk med bajonetter, med resultat att tusentals människor dödades. Andra personer blev rånade på sina ägodelar eller arresterades.(Kerr1992:293)

De som var mest utsatta var medlemmarna i de olika kommittéerna, samt studenter, journalister, läkare, advokater, affärsmän och andra samhällsledare.

GMDs trupper, om inte helt systematiskt utplånade och mördade taiwanesiska eliten, så skrämde de den till tystnad fram till 1970-talet. Dessutom dödades många vanliga stads- och landsbygdsbor på samma gång.(Rubinstein 1994:5)

Vad som skulle bli känt som 二二八, februari 28 incidenten, var nu ett faktum.

⁴ Fastlandskineserna påstod själva att inte mer än 100 fastlandskineser dog under de första dagarna innan upproret slogs ned. Kerr 1992:310

7 De omedelbara följderna av 28 februari-incidenten

Den 28 februari är ett värdeladdat datum i Taiwan. Ett datum då nationalist-armén, GMD, massakrerade och mördade tusentals taiwanesiska akademiker, politiska ledare och andra utbildade. En generation samhällsledare försvann.

Den naturliga följden blev då att den taiwanesiska elitens roll i landet försvagades avsevärt och att de splittrades och demoraliserades. Några flydde utomlands för att omorganisera sig politiskt, med syfte att störta nationalistregeringen på Taiwan. Majoriteten av den taiwanesiska eliten föredrog dock att ligga lågt. Många började successivt ansluta sig till regeringen som tjänstemän eller som af-färsidkare. Några började bedriva jordbruk.

Det politiska och sociala tumultet i postkoloniala Taiwan försvagades så småningom. Att det folkliga missnöjet försvagades berodde dels på att folk fick det bättre rent ekonomiskt men också på att det hårda förtryck som regeringen utövade mot de som visade sitt missnöje. En annan orsak var att nationalisterna flyttade hela regeringen från Nanjing till Taiwan. Detta efter förlusten i inbördeskriget mot kommunisterna 1949.

Samma år genomfördes också en lyckad jordreform som var mer motiverad av sociala och politiska överväganden än ekonomiska. Detta gjorde så att tumultet och oroligheterna ytterligare dämpades (Meyers 1996:128)

Trots detta så var militären satt i högsta beredskap den 28 februari varje år. De var oroad över att minnet av denna tragiska händelse åter skulle starta en revolt bland den infödda taiwanesiska befolkningen.

Antalet dödade är det ingen som vet exakt, men uppskattningsvis miste mellan 10 000 och 28 000 människor livet.⁵ Dessutom mördades ett antal tusen strax efter revolten. Hundratals sattes dessutom i fängelse för sitt deltagande i upproret. De torterades ofta för att erkänna brott som de inte hade begått. Ingen tvivlade på att regeringens säkerhetstjänst var involverad i att få folk till att erkänna brott.

Eftersom domstolen var GMD kontrollerad hade den tilltalade ingen chans att få upprättelse. Taiwan hade nu blivit en säkerhetsstat, diktatur, som hade påtvingats det taiwanesiska folket.(Kaplan 1992:304)

Förutom att människor mördades eller arresterades och att familjer splittrades, så orsakade revolten och arméns våldsamma reaktion även enorma materiella skador. Både offentliga och privata egendomar och byggnader hade förstörts. Företag av alla de sorter led enorma förluster på grund av produktionsstoppet som hade uppstått under tiden som upproret höll på.(Lai 1991:141)

För att rätta till de värsta övergreppen som hade föranlett den 28:e februari revolten, så avsattes Chen Yi omedelbart. Taiwan fick samma status som en provins med en administrativ struktur som de andra provinserna. Vidare hölls det val på läns- och kommunnivå och på så sätt fick många taiwaneser höga poster inom den offentliga sektorn. Lönerna för taiwaneser och fastlandskineser blev också lika höga.(Lai 1991:165)

⁵ Kerr, i *Formosa Betrayed* uppskattar det till omkring 20 000. Lai, Myers och Wei säger som mest 10 000. I en rapport som regeringen offentliggjorde 1992 uppskattar de antalet dödade mellan 18 000 och 28 000.

Chen Yi fick stanna kvar i Taipei i ytterliggare sex veckor innan hans efterträdare, Dr Wei Daoming (魏道名), officiellt tog över.

På grund av inbördeskriget på fastlandet mellan nationalisterna och kommunisterna och dess utgång, så misslyckades alla hans försök till ekonomiska och sociala reformer. Wei Daoming satt bara kvar vid makten i lite drygt 18 månader.(Kerr 1992:339)

På fastlandet höll GMD klart att förlora sin kamp mot kommunisterna och därmed kontrollen av Kina. De började därför bygga upp Taiwan som en militärbas, samtidigt som rykten cirkulerade att nationalisterna skulle dra sig tillbaka till ön och fortsätta kriget därifrån. Detta förnekades först av Jiang Jieshi.

I slutet av 1948 strömmade det hundratusentals kinesiska flyktingar till Taiwan. Jiang utnämnde sin son Jiang Jingguo (蔣經國) till säkerhetschef. Denne intensifierade GMDs förtryck av taiwanesiska självständighets aktivister, "förmenta kommunister" och andra oliktankande.(Cohen 1988:15)

I maj året efter infördes undantagstillstånd på Taiwan som varade ända till 15 juli 1987. Detta är den längsta kontinuerliga perioden av undantagstillstånd i modern historia.(Lin 1998:4)

Denna terror som inleddes i och med undantagstillståndet, kom att kallas för "den vita terrorn" (白色恐怖). Den kom i årtionden att kuva Taiwans utbildade klass och sociala elit till tystnad. Än idag fortsätter minnet av 2-28 och den efterföljande terrorn, att påverka relationerna mellan taiwaneserna och fastlandskineserna. (Rigger 1999:58)

Den 9 december 1949 förklarade Jiang Jieshi Taipei för Kinas "temporära huvudstad". Men faktum var att hans Republiken Kina bara kontrollerade Taiwan, Penghu samt några andra småöar i Taiwansundet. Han insisterade att hans regering var den enda legitima. Något som GMD vidhöll ända fram till slutet av 1990-talet, då de förlorade sin maktställning i och med oppositionspartiernas ökade inflytande.

I presidentvalet 2000 valdes också en icke GMD medlem till ny president. Efter 2001 års allmänna val, är GMD inte längre heller det största partiet i parlamentet.

Jiang Jieshi styrde Taiwan som en diktatur, där landets invånare endast åtnjöt ytterst begränsade demokratiska rättigheter i och med undantagstillståndet, fram till 1975 då Jiang Jingguo blev president.

8 Demokratiseringen av Taiwan

Från 1960 till 1980-talen utvecklades den taiwanesiska ekonomin snabbt. Speciellt exportindustrin växte, vilket ledde till en kraftig ekonomisk tillväxt. Det ökade välståndet ledde i sin tur till framväxten av en mer urbaniserad befolkning och en större medelklass

En förutsättning för exportindustrins tillväxt var det utmärkta utbildningssystem som japanerna hade lämnat efter sig. Det ekonomiska välståndet och den framväxande medelklassen började också att visa ett allt större politiskt intresse. (Lai 1991:193)

I och med att folk blev mer politiskt medvetna, började ledarna inom GMD att ändra sin inställning till de andra politiska partierna.

1970 började löst sammansatta politiska organisationer att etableras. Dessa kallades *dang wai* (黨外), "utanför partiet", d.v.s. utanför GMD och stödde en öppen opposition till GMD. (Copper 1996:102)

Dessa *dang wais* började anordna en massa offentliga möten över hela Taiwan. De öppnade kontor för att samordna sina protester och distribuerade egna publikationer. Ett stort möte planerades bland annat att hållas i Gaoxiong (高雄) den 10 december 1979 för att hedra FN:s åminnelse dag av antagandet av den Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Regeringen tillät inte något möte, vilket medförde öppna konfrontationer mellan tiotusentals besvikna demonstranter och hundratals poliser. Denna händelse skulle bli känd som Gaoxiong incidenten. Nu följde en häxjakt på ledande oppositionsaktivister och deras anhängare. (Kaplan 1992:277)

Vid de efterföljande rättegångarna dömdes först de 8 huvudsakliga ledarna till mellan 12 år och livstid. Sedan dömdes 33 personer som aktivt deltagit i demonstrationen till mellan 2 och 6 år. I den sista omgången dömdes 10 presbyterianska präster för medhjälp till 7 år och kortare. (ICHRT 1981:55-57)

Sedan 1980 har ett flerpartisystem och en stark opposition vuxit fram i Taiwan. I valet 1983 hade *dang wais* utvecklats till mer reguljära politiska partier vilka förde en gemensam kampanj. Men *dang wais* led också av inre konflikter och mognade inte genast in till ett dugligt fungerande oppositionsparti.

Jiang Jinguos var en betydligt moderat ledare än sin far och berömdes som en sann reformvän. Detta trots att familjen Jiang under flera decennier förtryckt folket på Taiwan och han själv varit delaktig i detta. Under Jiang Jinguos mer liberala ledarskap började människor känna att de offentligt kunde visa sitt missnöje med den rådande situationen. I mitten på 1980-talet tog sig missnöjet uttryck i form av demonstrationer. Jiang Jinguo tillsatte därför 1986 en kommitté för att diskutera avskaffandet av undantagstillståndet och förbudet att bilda nya politiska partier. I september det året gick ett antal *dang wais* tillsammans och bildade DPP⁶. (Copper 1996:103)

Denna liberalisering på Taiwan i slutet av 1980 kunde dels bero att tiden var mogen med tanke på de sociala, ekonomiska politiska förändringar som skett. Dels under den här tiden skedde det många demokratiseringar i länder som tidigare varit styrda av auktoritära regimer, som till exempel Brasilien och Ryssland.

När Jiang Jinguo dog 1988 accelererades de politiska förändringarna ytterli-

⁶ Minjindang (民進黨), demokratiska progressiva partiet

gare på Taiwan. En av de viktigaste förändringarna var utnämmandet av Lee Denghui (李登輝), en infödd taiwanese, till vicepresident och senare president.

Förändringarna efter "Jiang dynastins slut" kunde ses överallt. Det var en markant ökning av icke-statsstyrda tidningar och tidskrifter. Dessa var många gånger kritiska till regeringen. Människor kunde skämta och ironisera över korrupta politiker. Den politiska oppositionen till GMD hade också åter kommit till liv.

Efter det att undantagstillståndet lyftes 1987, så kände ändå många i det taiwanesiska samhället att fred och harmoni inte var möjligt. Anledningen var att det allvarliga lidande som 28 februari-incidenten hade skapat måste först behandlas. Regeringen förstod vilken effekt incidenten hade haft på det taiwanesiska samhället och beslutade 1990 att genomföra en officiell undersökning av 28 februari-incidenten.

Regeringen ville på detta sättet vända denna tragiska händelse till att främja etnisk integration. (Lee 2001:28)

För det taiwanesiska folket uppenbarades nu en gömd historia som bestod av politiska fångar, hemliga dagböcker och sammansvärjningar. För första gången kunde taiwaneserna öppet diskutera den ökända "28 februari-incidenten 1947". (Kaplan 1992:478)

Sedan debatten kring händelserna 1947 har blivit mindre tabubelagd har det publicerats otaliga böcker. De flesta böckerna är skrivna som memoarer eller "biografier" av någon som direkt eller indirekt blev lidande under nationalisternas brutalitet. Med andra ord skildrar de taiwanesernas upplevelser under denna period. Vad som hände med de *waishengren* som också blev lidande får vi inte veta. Böckerna är oftast skrivna av historiker som gjort intervjuer med de drabbade människorna. I ett av de mera kända exemplen, Peng Ming-Mins (彭明敏) bok *Taste of Freedom*, kan man följa hans förföljelse och flykt från Taiwan.

9 Dagens Taiwan och minnet av 28 februari-incidenten

GMD har i mer än 40 år vägrat att sponsra en officiell och opartisk utredning om vad som hände i februari och mars 1947 som skulle kunna få fram en exakt siffra av antalet dödade.

Det finns tusentals av officiella dokument angående 28 februari-incidenten, av vilka många har varit hemligstämplade tills helt nyligen. Dessa dokument säger samma sak: att den som blev dödad eller skadad i incidenten var en som "använde våld till att motsätta sig regeringen". Med andra ord finns det många förutfattade meningar och luckor i de officiella dokumenten.

När regeringen för första gången på 1990-talet började att titta mer seriöst på 28 februari-incidenten kunde folk bara hänvisa till sina egna upplevelser eller det de hade hört från andra. Med andra ord är det svårt att få reda på någon uppriktig och självkritisk information (1996:79)

I början på 1992 lade en kommitté, som hade upprättats av presidenten, fram en rapport angående 28 februari-incidenten. Rapporten grundades på nyligen undersökta offentliggjorda dokument och skilde sig från tidigare publicerade rapporter. Skillnaderna låg i antalet dödade, där de tidigare beräkningarna av omkomna var omkring 6 300, medan denna nya rapport kom fram till mellan 18 000 och 28 000.⁷ Detta åtföljdes av att den dåvarande premiärministern, Hao Bocun (郝伯村), bad om ursäkt till släktingar till offren av incidenten. (Hughes 1997:99)

9.1 Minnesmärken och kompensation

1995 restes ett monument, *The February-28 Memorial Monument*, i vad som nu är känt som Fredsparken, *2-28 Peace Park*. Vid monumentets invigning tog den dåvarande presidenten, Lee Denghui, som statschef, på sig ansvaret för det "misstag" som begicks av regeringen. (Lee 1999:16)

Innebär det att nationalistpartiet nu har tagit på sig ansvaret för det som skedde? Lee Denghui var också GMDs partiledare när han bad om förlåtelse. Bland offren eller anhöriga till offren som kommer till *The Memorial Foundation*⁸ för att få kompensation finns det de som inte håller med. Dessutom håller vissa politiska partier inte med

Förutom monumentet i fredsparken så finns där även en bronsminnestavla. På denna står det att läsa att *Jiang Jieshi skickade trupper till Taiwan på begäran av Chen Yi för att krossa en revolt. Detta efter att taiwaneserna hade öppet ventilerat sitt missnöje med situationen på Taiwan. Missnöjet hade uppstått på grund av nationalistregeringens vanstyre av ön*. I slutet står det att diskutera incidenten har varit förbjudet alltför länge men att vi nu kan försöka läka våra sår och förena oss. (Lee 2001:28)

President Lee har också undertecknat "the Compensation and Rehabilitation Act" som blev lag 1995. Lagen innebär att offren eller anhöriga till offren kan

⁷ Lais *A Tragic Beginning* s.159-160 samt fotnot 4.

⁸ The Foundation grundades när the Rehabilitation Act blev lag den 7 april 1995. Beslutet fattades av the Executive Yuan.

begära ersättning från staten. Det var ett enigt parlament som till slut godkände förslaget, även om det rådde viss oenighet om hur mycket de anhöriga skulle kunna göra anspråk på.⁹

Det är *The Memorial Foundation* som betalar ut ersättning till offren av incidenten. Dessa människor kan delas in i två grupper. De som tycker att det har gjorts tillräckligt, det vill säga, godkänner ursäkten och upprättandet av monument osv. Sedan finns det några få som ännu inte är nöjda.

De sistnämnda anser till exempel, att vid tiden då Lee Denghui bad om förlåtelse, så var han inte en ”riktig” KMT anhängare. Hans ståndpunkt var mer pro-taiwan och därför har KMT ännu inte bitt om förlåtelse. Dessutom vill dessa människor att de ansvariga skall ställas in för rätta, vilket också är ett krav av TSU.(Chang 2002:jan 24)

Inom GMD har det också diskuterats hur man skall ställa sig inför ansvarsfrågan och en eventuell ursäkt å partiets vägnar. Något beslut om detta har ännu inte fattats.(Chou 2002: jan 29)

Nu har dessutom GMD splittrats i tre partier¹⁰ där de två andra, NP och PFP, ses som det ”riktiga” GMD. Ingen från dessa partier har kommit fram och erbjudit någon ursäkt. Faktum är, att de tycker att 28 februari-incidenten är ett avslutat kapitel.

I Fredsparken finns även ett *Taipei 2-28 Memorial Museum*. Det öppnades 1997 på 50-årsdagen av incidenten.

På museets första våning finns utställningar som visar Taiwans unika historia, taiwanesernas förhållande till landet och havet, deras pionjäranda samt de olika härskarna.

Där finns också en utställning som visar bakgrunden till februari incidenten. Den börjar med den japanska kolonisationstiden då Taiwan utvecklades till en modern ö.

Vidare visas det hur, efter kriget, den korrupta regimen under Chen Yi tog över och plundrade ön och på så sätt skapades en grogrund för det som senare ledde till de våldsamma upplöpperna. Denna del av utställningen består av dokument, foton och olika artiklar som speglar den sociala, politiska och ekonomiska bakgrunden.

På andra våningen är det incidenten som är huvudtemat. Utställningen börjar med en beskrivning hur det hela började den 28 februari 1947. Det började med att några regeringstjänstemän letade efter smugglade cigaretter och hur de senare gav sig på en gatuförsäljare som så småningom blev slagen. Det visas bilder och foton på de efterföljande upplöpperna och till sist om de anländande truppförstärkningarna från Kina. Dessutom visas det bilder på offren under den här tiden samt under den efterföljande vita terrorn. Denna här delen av utställningen kallas specialutställningen

Enligt Cai Qingzheng (蔡青正), som är huvudansvarig för utställningen och utställningsföremålen, kan specialutställningen ändras beroende vem som styr i Taipei, om det är taiwaneser eller *waishengren*, DPP eller GMD. Detta kan ske

⁹ Beslutades att anhöriga skulle få 6.000.000 NT\$ per avliden person. (anhörigas krav var 10.000.000 NT\$) Anhöriga till fängslade erhåller 5.800.000 NT\$.(1 Svkr cirka 3.30 NT \$.) Till dagens datum har 7.300 människor erhållit ersättning.

¹⁰ New party (新黨), People first party (親民黨). GMD splittrades först i två partier, GMD och NP. Interna stridigheter gjorde att NP splittrades och PFP bildades.

eftersom Taipeis regering har det överhängande ansvaret för museet. Utställningen och incidenten används sålunda av de folkvalda för sina egna politiska syften.

Cai Qingzheng och Shr Guozheng(施國政), som är på museets utbildningsavdelning, nämnde av de i genomsnitt 5 000 besökarna per månad, är de flesta taiwaneser och utländska turister. Däremot kommer det desto mindre *waishengren*.¹¹ Om detta kan bero på ett dåligt samvete kan bara spekuleras.

De styrande i Taipei försöker också att ta över skötseln av museet. När museet etablerades 1997 var DPParen Chen Shuibian (陳水扁) borgmästare. Taipei City överlät till den privata *The Taiwan Peace Foundation*, TPF, (台灣和平基金會) att sköta museet. Men sedan 1999 har Taipei blivit KMT styrt, försöker man att ta över skötseln av museet. När TPF 2001 valde en ny ordförande, vägrade stadsförvaltningen att erkänna riktigheten i valet. Detta ledde till konflikter mellan TPF, andra pro-taiwaneser och Taipei City, som anklagas för "rasism" mot taiwaneser samt stor-kinesisk partiskhet, *Greater- China bias*. (Taipei Times 2001:23 augusti)

Inte nog med att 28 februari-incidenten har politiska implikationer, så väcker den också andra starka känslor. Detta bevisades på 50-årsdagen av incidenten, då det nya museet skulle invigas och minnestavlan skulle avtäckas. Bara ett par timmar efter firandet högg några demonstranter bort minnestavlan. Demonstranterna, tillhörande föreningen för "Främjandet av Taiwanesisisk Kultur"¹², tog på sig ansvaret för att ha stulit och förstört den nya minnestavlan. Enligt föreningens ledare, Huang Fu, så förstördes minnestavlan därför att de ogillade att Jiang Jieshis namn nämndes.

Det låg med andra ord politiska motiv bakom handlingen.(China Post 1997: 2 mars)

När man skulle ersätta den förstörda minnestavlan kunde man inte komma överens om man skulle ändra texten eller inte. Istället enades man om att den skulle vara tom. Så mellan 28 februari 1997 och 18 maj 1999 var minnestavlan sålunda tom. Efter att akademiker, regeringsrepresentanter och forskare sedan träffats 14 gånger för att besluta om den nya inskriptionen, blev slutresultatet att man använde den ursprungliga texten.(Luo 2002:22 januari)

Det är mycket som fortfarande är ouppklarat kring 28 februari-incidenten, så forskningen fortsätter. Det man helst vill få reda på är det exakta antalet dödade under den här tiden. Man vill också veta om det fanns en lista som Chen Yi upprättade på de taiwaneser som han höll överläggningar med. Dessa taiwaneser var sedan de första att bli mördade.

När Chen Shuibian blev borgmästare i Taipei 1994 så genomförde han att historieböckerna i Taipeis grundskolor skulle ändras. Han ville att det skulle vara möjligt för skolbarnen att få veta mer om Taiwans historia och 28 februari-incidenten.

Två år senare ändrades böckerna över hela landet och alla elever kunde nu läsa om vad som hände 1947. Men även om det går att läsa om incidenten, är det ändå i väldigt generella ordalag. För att inte "chockera studenterna" förekommer inga starka ord som "massaker" eller "mördade".

¹¹ Cai Qingzhengs och Shr Guozhengs egna bedömningar.

¹² The Association for the Promotion of Taiwan Culture (APTC)

28 februari-incidenten har också påverkat Taiwans politiska utveckling. På 50-års dagen av incidenten blev detta tragiska datum en nationell helgdag, National Memorial Day.(Rigger 1999:193)

Enligt vissa forskare, bl.a. Wei Wou¹³, så kan detta medföra att nytt hat mellan de olika grupperna kan få nytt liv. Han tror också att den kan ge upphov till fientlighet mot Kina, vilket i sin tur skulle äventyra Taiwans framtid. (China Post 1997:28 februari)

Incidenten används också för andra politiska syften. De bägge pro-taiwanesiska partierna, DPP och TSU (台聯黨), anklagas för att försöka splittra Taiwan, mellan taiwaneser och *waishengren*.

DPP och TSU anser att februari incidenten är en otroligt tragisk händelse för det taiwanesiska folket. Därför uppmuntrar de den fortsatta forskningen som sker inom Academia Sinica¹⁴ för att få fram sanningen. Främst vill man att militären skall överlämna alla dokument som finns tillgängliga. DPP anser att det skulle vara svårt att driva saken rättsligt med tanke på den tid som allaredan har passerat. Med den compensation och ursäkter från officiellt håll så hoppas man på att det skall räcka.(Bao 2002:11 juni)

Däremot vill TSU gå så långt som att GMD måste återlämna det man beslagtogs, konfiskerade och stal, så som land, hus, verksamheter, industrier mm, till de rättmätiga ägarna. Dessutom vill de att historieböckerna skall ändras så det står att GMD och Jiang Jieshi tar ansvar för och erkänner övergreppen.(Chang 2002:24 januari)

De tre andra partierna, GMD, NP (新黨) och PFP (親民黨), håller förstås inte med.

De anser att den nuvarande DPPregeringen utnyttjar incidenten för att vinna politiska röster. De är rädda att detta kan leda till framtida "etniska" konflikter mellan taiwaneser och *waishengren*. Både PFP och NP anser att detta är ett avslutat kapitel, att det är dags att gå framåt och inte hänga upp sig på historiska händelser.(Zhang 2002:22 januari, Chang 2002:30 januari)

GMD urskuldar sig med att på den tiden fanns det inget annat val. Det var en diktaturregering på Taiwan och sådana löser ibland konflikter med våld.

Dessutom anser GMD de har gjort så mycket gott för Taiwan, både ekonomiskt och politiskt under årens lopp, så trots att de kanske var ansvariga för det som skedde så anser de att de har gjort rätt för sig.(Chou 2002:29 januari)

Vad som är gemensamt för dessa tre partier är att de motsätter sig att incidenten används för politiska syften. De tycker att museet bara talar om de taiwaneser som dog, men nämner inget om de oskyldiga *waishengren* som dödades av taiwaneserna i början av revolten.

NP ifrågasätter också de historiska dokument som beskriver de som dog som "den taiwanesiska eliten". NP kallar dem rebeller som attackerade en legitim regering, vilket inte skulle gett soldaterna något annat val än att försvara sig.(Chang 2002:30 januari)

¹³ Wei Wou medförfattare till *A Tragic Beginning*.

¹⁴ Academia Sinica är det ledande forskningsinstitutet på Taiwan

10 Sammanfattning

När de första pionjäreorna anlände från fastlandskina så möttes de av urinvånare och vildmark. Dessa första kineser ville som tusentals andra kineser skaffa sig ett bättre liv. De drogs till Sydostasien, Indokina och Taiwan.

Dessa kineser började integrera sig med lokalbefolkningen och på så sätt uppstod en rad nya kinesiska kulturer, bl a peranakan på den malaysiska halvön, och totoks i Indonesien¹⁵.

På Taiwan uppstod också en lokal kultur. Kulturen var influerad av de kineser som lämnat Kina för att söka lyckan. De var pionjärer, äventyrare som anlände till detta vilda land, Taiwan. De stred mot kejsaren och de utländska styrkor som försökte intaga ön. Detta stärkte deras känsla för det nya liv som de skapat på Taiwan och gjorde dessa taiwaneser mer sammansvetsade.

Även de utländska kolonisatörerna influerade lokalbefolkningen. Under holländarnas ockupation uppmuntrades ett socialt umgänge och giftermål över de etniska gränserna. Detta skapade en generation av blandras.

När sedan japanerna kom och genomförde sin ”japanisering” av befolkningen, då de fick en annan utbildning, nya sedvänjor, så har vi kommit ännu längre bort från de ursprungliga kineserna. Under denna tiden utvecklades den lokala ekonomin, vilket medförde att taiwaneserna inte bara var utbildade, de var dessutom någorlunda välbeställda.

Dessa människor hade under svåra förhållanden byggt upp ett fungerande samhälle. Genom att vara pragmatiska i sitt förhållanden till de utländska makterna bevarade de sin ursprungliga kultur samtidigt som de tog vara på de möjligheter och fördelar som erbjöds.

När nationalistarmén anlände till Taiwan visste lyckan inga gränser. Där fanns en känsla av att bli fria från sina kolonisatörer och återgå till moderlandet. Men efter sex veckor tar deras lycka och förväntningar ett abrupt slut. Landsmännen som kommit till Taiwan visar ingen som helst förståelse för de som bor där, utan är bara intresserade av att plundra och stjåla.

Taiwaneserna känner sig frustrerade som ser sitt välbärgade och fungerande samhälle sakta men säkert ruineras. En uppdämd ilska börjar byggas upp, som till slut brister när en kvinna blir nedslagen av regeringstjänstemän. Till slut tar sig ilskan uttryck i en protest mot de styrande som visar ingen förståelse utan istället tar till våld för att lösa situationen.

Massakern var ett faktum och tiotusentals miste livet.

Det som har hänt sedan dess har varit att försöka få fram sanningen, men som visats är detta en känsloladdad och politisk fråga. För den ställer den ena gruppen mot den andra, taiwaneser mot *waishengren*. I och med att Taiwan numera verkar genomgå ytterliggare ”taiwanisering” så kommer 28 februari-incidenten att fortsätta vara en politiskt känslig fråga.

Det taiwanesiska parlamentet beslutade om att kompensera offren. Lee Deng-hui bad som president förlåtelse. Monument är upprättat för att hedra de som miste livet. För många är detta nog, för andra inte.

¹⁵ Peranakan, kultur av kinesiskt/malaj blandning som uppstod när kineser gifte sig med lokala kvinnor. Totoks, ingen social integration med lokalbefolkningen, kulturellt gemensamt med kineserna i Malaysia.

Frågan är, när är det nog? Kommer det någonsin bli nog? Ifall militären och GMD verkligen är intresserade av försöka försona folket på Taiwan så måste alla arkiv öppnas för att få fram sanningen. GMD, som parti måste taga sitt ansvar för det som skedde trots att de ansvariga har allaredan avlidit.

Faktum är att på Taiwan är det en ökad polarisering och 28 februari-incidenten är ett sätt att ytterligare öka den.

Litteraturlista

- Chen, Jackie(陳淑美), 1996 *Sinorama tidsskrift(光華)*, juli-96, Taipei
- Chia, E & Kung, F, 2002 <http://taiwanresources.com/info/history/chrono.htm>. *The Taiwan Timeline*. The Republic of China era.
- China Post, 1997 28 februari och 2 mars
- Cohen, Marc J, 1988 *Human rights, Political Development and Social Change on the Beautiful Island*. Washington: Asia Resource Center
- Copper, John F, 1996 *TAIWAN, Nation-State or Province?*. Boulder: Westview Press
- Hughes, Christopher, 1997 *Taiwan and Chinese nationalism*, National identity and status in international society. London: Routledge
- Hung, Chien Chao, 2000 *A History of Taiwan*. Rimini: Il Cerchio. Iniziative Editorial
- ICHRT, 1981 <http://www.taiwandc.org/kao-tapes.pdf>
International Committé for Human Rights in Taiwan. Seattle
- Kaplan, David E, 1992 *Fires of the Dragon*, Politics, Murder and the Kuomintang.. New York: Theneum.
- Kerr, George H, 1974 *Formosa, Licensed Revolution and the Home Rule Movement 1895-1945*. Honolulu: The University Press of Hawaii.
- Kerr, George H, 1992 *Formosa Betrayed*. New York: Houghton Mifflin Co, 1965, Irvine, CA: Taiwan Publishing Co, republished.
- Lai, Tse Han et al. 1991 *A Tragic Beginning of Feb. 28 1947*. Stanford: Stanford Press, Ca.
- Lee Wang-Tai ed. (李旺台), 1999 *Lee Denghuis tal den 27 feb. 1995* 財團法人二二八事件紀念基金會簡介, (228 Incident Memorial Foundation), Taipei.
- Lee Wang-Tai ed. (李旺台), 2001 財團法人二二八事件紀念基金會簡介, (228 Incident Memorial Foundation), Taipei.
- Lin Tsung-Yi ed. 1998 *An Introduktion to 2-28 Tragedy in Taiwan*: For World Citizens. Taipei: Taiwan Renaissance Foundation Press.

Myers, Ramon H ed., 1996	<i>Two Societies in Opposition</i> , The Republic of China and the Peoples Rep. of China After Forty Years. Stanford: Hoover Institution Press.
Peng Ming-Min(彭明敏), 1972	<i>A taste of freedom</i> . New York: Holt, Rinehart and Winston.
Rigger, Shelly, 1999	<i>Politics in Taiwan</i> , Voting for democracy. London: Routledge
Rubinstein, Murray A ed, 1994	<i>Taiwan in the modern world</i> , The other Taiwan, 1945 to the present. Armonk: M.E Sharpe Inc.
Shackelton, Allan J, 1998	<i>Formosa Calling</i> , An Eyewitness Account of Conditions in Taiwan During the February 28th 1947 Incident. Chevy Chase: Taiwan Publishing Company and Taiwan Communique.
Snow, Edgar, 1938	<i>Red Star over China</i> . New York: Random House
Taipei Times, 2001	23 augusti
Wachman, Alan M, 1994	<i>Taiwan in the modern world</i> , Taiwan- National Identity and Democratization. Armonk: M.E Sharpe

Intervjuer

Bao Chun-Liang(包淳亮), 2002	Department of Chinese Affairs, DPP
Chang, Monty(張禎祥), 2002	International affairs, director, TSU
Chang, Tim(常中天), 2002	Deputy Secretary General, NP
Chou, Justin(周守訓), 2002	Culture & Communications Affairs Committee, GMD
Liao, Henry(廖書賢), 2002	Department of international affairs, associate researcher, DPP
Luo Weiru(羅維如), 2002	Projektmedlem på 228 Incident Memorial Foundation.
Zhang, Rong-Fa(張榮法), 2002	Overseas organisation secretary, PFP